

Sygn. akt VIII Ka 628/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 października 2013 r.

Sąd Okręgowy w Białymstoku VIII Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący- Sędzia SO Marzanna Chojnowska

Sędziowie: SO Dorota Niewińska

SO Irena Rybska – spr.

Protokolant : Aneta Chardziejko

w obecności prokuratora Marka Moskala, po rozpoznaniu w dniu 1 października 2013 r. sprawy skazanego W. P. z art. 85 k.k. na skutek apelacji wniesionej przez skazanego od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 3 czerwca 2013 r. (sygn. akt XV K 344/13):

I. Zaskarżony wyrok zmienia w ten sposób, że na mocy art. 89 § 1 k.k., art. 69 § 1, 2 i 4 k.k., art. 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności warunkowo zawiesza oskarżonemu na okres 3 (trzech) lat próby.

II. W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy.

III. Zwalnia skazanego od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

UZASADNIENIE

W. P. został skazany prawomocnymi wyrokami:

I. Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 30 marca 2011 r. w sprawie XV K 218/11 za czyn popełniony w dniu 13 stycznia 2011r. na mocy art. 178a § 1 kk wymierzono mu karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 (trzech) lat, orzeczono zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres 3 (trzech) lat i orzeczono o opłatach i kosztach. Postanowieniem Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 28 listopada 2011r. zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności.

II. Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 7 września 2011r. w sprawie XV K 723/11 za czyn popełniony w nocy z 24 na 25 kwietnia 2011r. na mocy art. 288 § 1 k.k. w zw. z art.57 a § 1 k.k. wymierzono mu karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności, wykonanie kary zawieszono tytułem próby na okres 2 (dwóch) lat, orzeczono obowiązek naprawienia szkody i orzeczono o opłatach i kosztach.

III. Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 8 kwietnia 2011 r. w sprawie XV K 295/11 za czyn popełniony w dniu 9 lutego 2011r. na mocy art. 178a § 1 kk wymierzono mu karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 (trzech) lat, orzeczono zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres 3 (trzech) lat i orzeczono o opłatach i kosztach. Postanowieniem Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 8 grudnia 2011r. zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności.

IV.Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 24 października 2011 r. w sprawie XV K 1083/11 za czyn popełniony w dniu 20 czerwca 2011 r. skazano go na mocy art.178 a § 1 i 4 kk na karę 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności, orzeczono zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres 6 (sześciu) lat i orzeczono o opłatach i kosztach.

Wyrokiem łącznym z dnia 12.12.2012 r. w sprawie XV K 1276/12 połączono wyroki z pkt 1 i 3 wymierzając karę łączną 9 (dziewięciu) miesięcy pozbawienia wolności. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 11 marca 2013 r. sygn. akt VIII Ka 105/13 zmieniono wyrok łącząc zakazy prowadzenia pojazdów w w/w sprawach i orzekając zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 5 lat. W zakresie spraw z pkt 2 i 4 sprawę przekazano do ponownego rozpoznania.

Sąd Rejonowy w Białymstoku wyrokiem łącznym z dnia 3 czerwca 2013 r. w sprawie o sygn. akt. XV K 344/13 na mocy art. 85 k.k., art. 86 § 1 k.k. połączył kary jednostkowe orzeczone wyrokami Sądu Rejonowego w Białymstoku w sprawach XV K 723/11 oraz XV K 1083/11 i orzekł wobec skazanego W. P. karę łączną w wymiarze 1 (jednego) roku pozbawienia wolności, zaś w pozostałym zakresie wyroki jednostkowe podlegające łączeniu pozostawił do odrębnego wykonania.

Na poczet orzeczonej kary łącznej zaliczał skazanemu okresy rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawach podlegających łączeniu.

Zwolnił skazanego od ponoszenia kosztów sądowych.

Apelację od powyższego orzeczenia wniósł W. P. i na podstawie art. 438 pkt 1 i 4 k.p.k. zarzucił zaskarżonemu wyrokowi naruszenie art. 85 k.k. w zw. z art. 89 k.k. w zw. z art. 69 k.k. w zakresie wymiaru kary oraz niezastosowanie środka probacyjnego z art. 69 k.k., co skutkowało rażąco niewspółmiernością kary.

Wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku na podstawie art. 437 § 1 i 2 k.p.k. poprzez:

- orzeczenie kary łącznej pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat i orzeczenie kary łącznej w wymiarze 10 miesięcy pozbawienia wolności.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja skazanego zasługiwała na uwzględnienie, w kierunku w jakim zmierzała do zmiany zaskarżonego wyroku w zakresie zawieszenia wykonania orzeczonej niniejszym wyrokiem kary łącznej 1(jednego) roku pozbawienia wolności na okres 3 lat. Nie sposób jednocześnie było się zgodzić z argumentacją skazanego w zakresie obniżenia orzeczonej w stosunku do jego osoby kary łącznej pozbawienia wolności do 10 (dziesięciu) miesięcy.

Na wstępie zważyć należy, iż zgodnie z treścią art. 569 § 1 k.p.k. Sąd wydaje wyrok łączny w stosunku do osoby prawomocnie skazanej wyrokami różnych sądów, gdy zachodzą przesłanki określone w art. 85 k.k. Przepis art. 85 k.k. stanowi, iż Sąd orzeka karę łączną, jeżeli sprawca popełnił dwa lub więcej przestępstw zanim zapadł pierwszy wyrok chociażby nieprawomocny, co do któregośkolwiek z tych przestępstw i wymierzono za nie kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu.

Jednoznacznie stwierdzić należy, iż Sąd Rejonowy słusznie kierując się określonymi w w/w przepisach formalnymi przesłankami orzeczenia w wyroku kary łącznej, orzekł wobec skazanego W. P. karę łączną, za pozostające ze sobą w zbiegu realnym przestępstwa, za które został skazany w sprawach o sygn. akt XV K 723/11 i XV K 1083/11. Na zasadność takiego rozstrzygnięcia wskazują tak daty popełnienia czynów, jak i daty wydania wyroków jednostkowych.

Odnosząc się do zarzutu sformułowanego przez skazanego dotyczącego wymiaru orzeczonej kary łącznej wskazać należy, iż to niewątpliwie przepis

art. 86 § 1 k.k. ustala minimum i maksimum wymiaru kary łącznej, która może być wymierzona w granicach od najsurowszej orzeczonej kary (system absorpcji) do sumy orzeczonych kar (model kumulacji). W tak określonych

granicach funkcjonuje model pośredni, tj. asperacji. Kierując się jednym z powyższych systemów Sąd wymierza jedną karę za całość czynów przestępczych pozostających ze sobą w zbiegu realnym.

Tak wyznaczony dolny i górny próg kary łącznej, który w niniejszej sprawie w zakresie zbiegu realnego przestępstw wynosi od 8 miesięcy pozbawienia wolności (najsurowsza z kar wymierzonych) do 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności (suma kar wymierzonych), określają nieprzekraczalne, wynikające z przepisów prawa materialnego granice jej wymiaru, w ramach których wykorzystując ogólne dyrektywy wymiaru kary oraz szczególne dyrektywy wymiaru kary łącznej, Sąd zobowiązany jest do ukształtowania konkretnej kary za wszystkie pozostające w realnym zbiegu przestępstwa (wyrok Sądu Najwyższego z 23 listopada 2005 r., IV KK 392/05, LEX nr 164376).

W powyżej przedstawionych granicach, uzupełnionych o granice danego rodzaju kary, Sąd uzyskuje możliwość swobodnego wyboru wysokości kary łącznej. Swoboda Sądu ograniczona jest dyrektywami i zasadami wymiaru kary poprzez ustalenie stopnia związku przedmiotowego i podmiotowego zbiegających się przestępstw (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 28 czerwca 2002 roku, II AKa 138/02, KZS 2002, z. 7-8, poz. 41, LEX nr 57022).

Sąd Okręgowy podziela wyrażony w orzecznictwie pogląd, iż wydając wyrok łączny, sąd orzekający nie jest uprawniony do ponownego rozważenia tych samych okoliczności, które były podstawą wymiaru kar w poprzednio osądzonych sprawach, lecz powinien rozważyć przede wszystkim, czy pomiędzy poszczególnymi czynami, za które wymierzono te kary, istnieje ścisły związek podmiotowy lub przedmiotowy, czy też związek ten jest dość odległy lub w ogóle go brak, a ponadto powinien rozważyć, czy okoliczności, które zaistniały już po wydaniu poprzednich wyroków, przemawiają za korzystnym lub niekorzystnym ukształtowaniu kary łącznej (wyrok Sądu Najwyższego z 25 października 1983 r., IV KR 213/83, OSNKW 1984, nr 5-6, poz. 65, LEX nr 19944).

W ocenie Sądu Okręgowego Sąd I instancji właściwie uwzględnił wszystkie powyższe okoliczności przyjmując, iż nie dają one podstawy do wzięcia pod uwagę najbardziej rygorystycznego modelu, tj. kumulacji, ani też najbardziej korzystnego dla skazanego systemu absorpcji, słusznie stosując zasadę asperacji przy wymierzaniu kary łącznej.

Do kryteriów przedmiotowych, jakie winny być wzięte pod uwagę zaliczyć należy bliskość czasową popełnienia przestępstw (największa, gdy czyny przestępcze popełnione są równocześnie lub bezpośrednio po sobie), osoby pokrzywdzone (największa ścisłość związku zachodzi, gdy kilkoma przestępstwami pokrzywdzono tę samą osobę), rodzaj naruszonego dobra prawnego (im bardziej zbliżone dobro, tym większa bliskość przestępstw, zatem największa przy tożsamości dóbr), sposób działania sprawcy. W aspekcie podmiotowym chodzi o motywację bądź pobudki stymulujące sprawcę, rodzaj i formę winy itd. (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 19 stycznia 2005 r., II AKa 274/04, KZS 2005, z. 1, poz. 14, LEX nr 149756).

Jeśli chodzi o odległość czasową czynów, jakich dopuścił się skazany, które zostały objęte wyrokiem łącznym, to nie jest ona znaczna. Zostały one bowiem popełnione w dniu z 24 na 25 kwietnia 2011 r. oraz 20 czerwca 2011 r. Należy jednak zauważyć, że skierowane były one przeciwko różnym dobrom – mieniu oraz bezpieczeństwu w komunikacji (art.178 a § 1 i 4 k.k.).

Ponadto zasadnicze znaczenie przy określaniu konkretnego rozmiaru kary łącznej mają dyrektywy prewencyjne albowiem jak słusznie przyjęto w orzecznictwie i piśmiennictwie, kara łączna stanowi instytucję służącą do swoistego podsumowania działalności przestępczej sprawcy, obejmującego syntetyczną i całościową ocenę zachowań sprawcy przejawiającą się w postaci jednej kary wymierzonej za pozostające w zbiegu realnym przestępstwa (M. Szewczyk, „Glosa do uchwały Sądu Najwyższego z 20 stycznia 2005 r., I KZP 30/04, OSP 2005, Nr 9, poz. 102, LEX nr 141252).

Uwzględniając zatem powyżej omówione dyrektywy dające Sądowi możliwość indywidualizacji wymiaru kary łącznej, a zwłaszcza dotychczasowy sposób życia i zawartość kryminalną przestępczej działalności skazanego, należało uznać,

że orzeczona kara łączna 1 (jednego) roku pozbawienia wolności nie może być uznana za rażąco niewspółmierną i sprzeczną z dyrektywami prewencji indywidualnej i generalnej.

Jakkolwiek argumentację Sądu Rejonowego odnośnie wysokości orzeczonej w stosunku do skazanego kary należało w pełni podzielić to nie sposób zgodzić się z poglądem Sądu I instancji, iż podstawą nie uwzględnienia przy połączeniu kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania ze sprawy o sygn. akt XV K 723/11 z karą bezwzględną pozbawienia wolności w sprawie o sygn. akt XV K 1083/11, jest brak wobec skazanego pozytywnej prognozy kryminologicznej umożliwiającej wymierzenie kary z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.

W ocenie Sądu Okręgowego, na gruncie niniejszej sprawy, zachodzą bowiem przesłanki z art. 69 § 1, 2 i 4 k.k., uzasadniające zastosowanie wobec W. P. instytucji warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności, stosownie do art. 89 § 1 k.k. Mając zatem na uwadze, że oskarżony w jednym z wyroków stanął po zarzucie przestępstwa określonego w art. 178 a § 1 i 4 k.k. oznaczało to również konieczność zaistnienia w jego sytuacji szczególnie uzasadnionego przypadku, który motywowałby Sąd do skorzystania w jego sytuacji z instytucji warunkowego zawieszenia wykonania kary. Uregulowanie zawarte w art. 69 § 4 k.k. przewiduje bowiem, że zawieszenia wykonania kary ograniczenia wolności lub grzywny nie stosuje się wobec sprawcy występku o charakterze chuligańskim. Wobec sprawcy występku o charakterze chuligańskim oraz sprawcy przestępstwa określonego w art. 178a § 4 k.k. sąd może warunkowo zawiesić wykonanie kary pozbawienia wolności w szczególnie uzasadnionych wypadkach.

W ocenie Sądu Okręgowego w stosunku do W. P. te szczególne okoliczności zaistniały. Przypomnieć w tym miejscu należy, że tylko całościowa analiza wszystkich okoliczności wymienionych w art. 69 § 2 k.k. może być podstawą ustalenia prognozy społeczno-kryminologicznej. Formułując zatem taką prognozę wobec skazanego, Sąd winien całościowo ocenić przede wszystkim postawę sprawcy, jego właściwości i warunki osobiste, dotychczasowy sposób życia oraz zachowanie się po popełnieniu przestępstwa, natomiast w sytuacji uprzedniej karalności dodatkowo ustalić, czy ewolucja w procesie resocjalizacji jest widoczna i czy ma charakter trwały, rokujący osiągnięcie celów kary przy zastosowaniu kary z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.

Należy zgodzić się ze skarżącym, iż takowej wnikliwej analizy Sąd Rejonowy w nin. sprawie nie dokonał. Otóż w ocenie Sądu Okręgowego przede wszystkim warunki i właściwości osobiste W. P., jego postawa oraz zachowanie po popełnieniu przestępstwa wykazują zasadność zarzutów apelacji (w tym zakresie) oraz przytoczonych wywodów odnośnie istnienia podstawy do warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej kary łącznej.

Nie sposób podzielić stanowiska Sądu I instancji, iż uprzednia wielokrotna karalność skazanego stoi na przeszkodzie warunkowemu zawieszeniu wykonania kary łącznej. W tym aspekcie po pierwsze nie można z pola widzenia tracić tego, iż popełnione przez skazanego czyny, co do zasady, były przestępstwami o niskim ciężarze gatunkowym, a ich popełnianie niewątpliwie wiązało się z ówczesnym nadużywaniem alkoholu przez W. P.. Przedmiotowe czyny popełnione były bowiem w 2011 r., w którym W. P. nadużywał alkoholu i prowadził niewłaściwy tryb życia. Skazany W. P. odbył karę pozbawienia wolności w wymiarze 15 miesięcy orzeczoną wyrokami Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 24.10.2011 r. w sprawie XV K 1083/11 (8 miesięcy) oraz z dnia 12.12.2012 r. w sprawie XV K 1276/12 (9 miesięcy). Co więcej z odbycia pozostałej części kary został warunkowo zwolniony na mocy postanowienia Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 22 maja 2013 r. w sprawie IV Kow815/13/wz (k.80), wyznaczając okres próby do dnia 22 maja 2015 r. oraz oddając go w tym okresie pod dozór kuratora i nałożono na niego obowiązki. W uzasadnieniu w/w postanowienia Sąd wskazał, iż W. P. przebywając w jednostce penitencjarnej wyraźnie zmienił swoje postępowanie i zachowywał się poprawnie. Otrzymywał regulaminowe nagrody, brał udział w konkursach oraz zajęciach psychokorekcyjnych dla kierowców odbywających karę za jazdę w stanie nietrzeźwości. Ponadto deklarował krytycyzm wobec popełnionych czynów.

Wynikające z powyższej decyzji przekonanie Sądu o zdecydowanej poprawie zachowania skazanego umacnia okoliczność, iż od daty popełnienia ostatniego z czynów (20 czerwca 2011 roku) do dnia wyrokowania przez Sąd Okręgowy w niniejszej sprawie minęło prawie 2 lata i 4 miesiące i w tym czasie skazany nie tylko nie popadł w kolejny

konflikt z prawem, lecz w sposób zasadniczy zmienił swoje dotychczasowe postępowanie, wyrażał chęć poprawy postępowania i swój krytyczny stosunek do wcześniejszych bezprawnych zachowań. Jego deklaracje znalazły zaś odzwierciedlenie w rzeczywistości. Należy bowiem zauważyć, iż W. P. jest konsekwentny w swojej krytycznej postawie wobec wcześniejszego życia. Jak wynika z dokumentu z PUP (k. 86-87) skazany zarejestrował się w Powiatowym Urzędzie Pracy i aktywnie poszukuje pracy na stałe. Podejmuje się prac dorywczych, stara się być samodzielny i nie korzysta z pomocy rodziny. Co wymaga podkreślenia skazany podjął leczenie odwykowe w (...)od (...)w (...) (k.85), tj. spotyka się ze specjalistami i ma zamiar uczęszczać na spotkania anonimowych alkoholików. Konsekwentnie zmierza zatem do rozwiązania swojego problemu z nadużywaniem alkoholu, który przyczyniał się do popełnienia przestępstw.

Taka postawa skazanego niewątpliwie świadczy o nim pozytywnie.

W ocenie Sądu Odwoławczego, przedłożone przez skazanego na rozprawie apelacyjnej dokumenty w postaci (odpisu postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 22 maja 2013 r., karty aktywności zawodowej bezrobotnego i dokumentu z (...) od (...)), a w końcu postawa skazanego w sposób oczywisty świadczą o tym, iż skazany wyciągnął prawidłowe wnioski ze swego dotychczasowego postępowania oraz konsekwentnie dąży do zmiany swego życia. Powyższe zaś zasadniczo osłabia znaczenie uprzedniej karalności skazanego dla ustaleń w przedmiocie prognozy kryminologicznej.

Tym samym, skoro w realiach niniejszej sprawy wobec skazanego, jak wykazano powyżej, in concreto materializują się przesłanki wskazane

w art. 69 § 1, 2 i 4 k.k., art. 70 § 1 pkt 1 k.k. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżone orzeczenie w ten sposób, że wykonanie orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności w wymiarze 1 (jednego) roku warunkowo zawiesił na okres 3 (trzech) lat próby, w pozostałym zakresie utrzymując zaskarżony wyrok w mocy.

Zaskarżony wyrok nie jest dotknięty wadami, które powinny być brane pod uwagę z urzędu.

Na mocy art. 624 §1 k.p.k. w zw. z art. 6 ustawy o opłatach w sprawach karnych z dnia 23 czerwca 1973 r. (Dz. U. nr 49 z 1983r., poz. 223 ze zm.) w zw. z art. 616 § 2 pkt 2 k.p.k. zwolnił W. P. od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa wydatków poniesionych za postępowanie odwoławcze, biorąc pod uwagę trudną sytuację materialną, w jakiej znajduje się skazany (w chwili obecnej nie pracuje).